

Guía Docente				
Datos Identificativos				2016/17
Asignatura (*)	Socioloxía da Saúde. a Discapacidade e a Dependencia		Código	653862221
Titulación	Mestrado Universitario en Asistencia e Investigación Sanitaria (plan 2012)			
Descritores				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Mestrado Oficial	2º cuatrimestre	Primeiro	Obrigatoria	3
Idioma	Castelán			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	Socioloxía e Ciencia Política da Administración			
Coordinación	Cotillo Pereira, Alberto	Correo electrónico	a.cotillo@udc.es	
Profesorado	Cotillo Pereira, Alberto	Correo electrónico	a.cotillo@udc.es	
Web				
Descrición xeral	O obxectivo deste curso é dobre: explorar a área da saúde no sentido máis amplo dende a perspectiva das ciencias sociais e discutir cuestións centrais das ciencias sociais á luz dos fenómenos relacionados coa saúde, a discapacidade e a dependencia. Trátase de sistematizar e transmitir os principais resultados empíricos e formulacións teóricas e conceptuais producidos pola socioloxía para examinar a saúde, a discapacidade e a dependencia. A partir dunha proposta plural e aberta as distintas correntes pretende proporcionar coñecemento para entender non só os procesos e fenómenos da saúde, a discapacidade e a dependencia están intrinsecamente implicados na súa xénese, desenvolvemento e consecuencias para a cultura ea sociedade na que as poboacións viven e reproducense, se non tamén que tales fenómenos e procesos constitúen e son construídos como realidades socio-culturais.			

Competencias do título	
Código	Competencias do título
A1	Capacidade para elixir e aplicar as metodoloxías de investigación mais adecuadas á investigación proposta.
A2	Capacidade para o deseño experimental e o completo desenvolvemento de proxectos de investigación no ámbito sanitario, desde a formulación da hipótese de investigación ata a comunicación dos resultados.
A3	Adquirir un sentido ético da investigación sanitaria.
A4	Obter un substrato teórico suficiente para comprender o entorno clínico de aplicación das técnicas de investigación.
A5	Adquirir o coñecemento da realidade investigadora nun ámbito concreto das ciencias da saúde.
B1	Capacidade para aplicar o método científico na planificación e o desenvolvemento da investigación sanitaria.
B2	Fluidez e propiedade na comunicación científica oral e escrita.
B3	Compromiso pola calidade do desenvolvemento da actividade investigadora.
B4	Capacidade de análise e de síntese.
B5	Habilidade para manexar distintas fontes de información.
B6	Capacidade para traballar de forma colaborativa en equipos multi e interdisciplinar.
C4	Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía aberta, culta, crítica, comprometida, democrática e solidaria, capaz de analizar a realidade, diagnosticar problemas, formular e implantar solucións baseadas no coñecemento e orientadas ao ben común.
C5	Entender a importancia da cultura emprendedora e coñecer os medios ao alcance das persoas emprendedoras.
C6	Valorar criticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñible para resolver os problemas cos que deben enfrontarse.
C7	Asumir como profesional e cidadán a importancia da aprendizaxe ao longo da vida.
C8	Valorar a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómico e cultural da sociedade.

Resultados da aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias do título

Ao rematar con éxito a materia, os alumnos serán capaces de analizar a medida da saúde a través de indicadores de saúde e calidade de vida.	AI2 AI5	BM1 BM2 BM4 BM5 BM6	CM5
Ao rematar con éxito a materia, os alumnos serán capaces de comprender o papel que xogan os factores sociais, políticos, económicos y culturais nos procesos de saúde e de enfermidade.	AI4 AI5		
Ao rematar con éxito a materia, os alumnos serán capaces de analizar criticamente a saúde e a enfermidade no ámbito social dende a perspectiva da Socioloxía da Saúde.	AI4	BM4	CM4 CM6
Ao rematar con éxito a materia, los alumnos serán capaces de comprender os procesos de saúde e calidade de vida, así como as novas formas de enfermarse.	AI4 AI5	BM4	CM6
Ao rematar con éxito a materia, os alumnos serán capaces de enfocar o estudo da realidade da discapacidade e da dependencia dende unha óptica social e non tanto como un atributo individual.	AI4	BM4	CM6
Ao rematar con éxito a materia, os alumnos serán capaces de identificar en que medida determinado tipo de actitudes e crenzas poden afectar os puntos de vista que os individuos e mesmo a sociedade téñen sobre a discapacidade.	AI3 AI4	BM4	CM6
Ao rematar con éxito a materia, os alumnos serán capaces de entender os cambios que deberían producirse no ámbito da discapacidade e a dependencia para non entendela como exclusión social.	AI4	BM4	CM6 CM7
Ao rematar con éxito a materia, os alumnos serán capaces de aprender a descubrir los "sesgos" subyacentes ás propias metodoloxías de análise, técnicas de aproximación e resultados da investigación sobre a discapacidade e a dependencia.	AI1 AI2 AI4 AI5	BM1 BM3 BM4	CM6 CM8
Ao rematar con éxito a materia, os alumnos serán capaces de entender o papel do linguaxe social cara a definición da discapacidade e a dependencia.		BM4	CM6

Contidos	
Temas	Subtemas
TEMA 1. INTRODUCCION A SOCIOLOXIA DA SAUDE, A DISCAPACIDADE E A DEPENDENCIA	A conducta de adoecer. O papel do enfermo. A resposta a enfermidade. Etiquetas sociais.
TEMA 2. PROFESIONS E INSTITUCIONS SANITARIAS	Profesións e institucións sanitarias. Saúde e valores humanos. Ética e problemas de saúde: eutanasia, células nai, bioética.
TEMA 3. SAUDE E CALIDADE DE VIDA	Saúde e calidade de vida. Saúde e novas formas de enfermidade: anorexia, bulimia e vigorexia. Dependencia de drogas e as súas formas.
TEMA 4. METODOS DE INVESTIGACION SOCIAL DA SAUDE	Revisión crítica dos métodos e técnicas de investigación social da saúde, a discapacidade e a dependencia. Indicadores de saúde. Opinión pública e saúde.
TEMA 5. A MEDICION DA SAUDE, A DISCAPACIDADE E A DEPENDENCIA	A saúde, discapacidade e a dependencia en cifras: perfís autonómicos, nacionais, europeos e internacionais. Percepción social da saúde discapacidade e a dependencia (actitudes, opinións, xuízos e prejuicios).
TEMA 6. O ENTORNO FAMILIAR DA DISCAPACIDADE E A DEPENDENCIA	O entorno familiar. Integración social escolar e laboral. Xénero, discapacidade e dependencia.
TEMA 7. O ENTORNO SOCIAL DA DISCAPACIDADE E A DEPENDENCIA	O entorno social e institucional con especial referencia as redes de apoio. Dependencia e exclusión social.
TEMA 8. POLITICAS DE DISCAPACIDADE E DEPENDENCIA	Políticas e política (galega, española e da UE) en torno á discapacidade e a dependencia. Problemática de grupos específicos: mulleres e nenos maltratados, parados de longa duración, xubilados e maiores.
TEMA 9. POLITICAS PUBLICAS	Perspectiva sociolóxica da Ley de Dependencia, con especial referencia a Galicia. Sociedade da información, discapacidade e dependencia.

Planificación

Metodoloxías / probas	Competencias	Horas presenciais	Horas non presenciais / traballo autónomo	Horas totais
Presentación oral	A1 A2 A4 A5 B1 B2 B3 B4	2	14	16
Seminario	A4 B1 B3 B4 C4 C6 C7 C8	5	0	5
Sesión maxistral	A4 A5 C4 C6 C8	5	0	5
Traballos tutelados	A1 A2 A4 A5 B1 B3 B4 B5 B6	0	30	30
Discusión dirixida	A4 A3 B2 B4 C4 C5 C6 C8	3	15	18
Atención personalizada		1	0	1
*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado				

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Presentación oral	Presentación na clase, ante os compañeiros e o profesor, do traballo tutelado realizado polos alumnos.
Seminario	Discusión, a participación, a elaboración de documentos e as conclusións ás que teñen que chegar todos os compoñentes do seminario.
Sesión maxistral	Explicación e orientación teórica básica polo profesor.
Traballos tutelados	Contando coa guía do profesor-tutor, o estudante mellora a súa aprendizaxe autónoma mediante a realización de traballos individuais ou en pequenos grupos sobre aspectos concretos da materia. Deste xeito desenvolve habilidades na argumentación escrita e oral, destrezas metodolóxicas e reflicte o alcance dos seus coñecementos.
Discusión dirixida	Debates sobre temas actuais relevantes.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Presentación oral	Resolución de dúbidas e orientación ao estudo. Seguimento e supervisión dos traballos tutelados.
Traballos tutelados	

Avaliación			
Metodoloxías	Competencias	Descrición	Cualificación
Discusión dirixida	A4 A3 B2 B4 C4 C5 C6 C8	Debates coordinados polo profesor.	25
Presentación oral	A1 A2 A4 A5 B1 B2 B3 B4	Presentación oral polo alumno dos resultados do traballo tutelado	15
Traballos tutelados	A1 A2 A4 A5 B1 B3 B4 B5 B6	Contando coa guía do profesor-tutor, o estudante mellora a súa aprendizaxe autónoma mediante a realización de traballos individuais ou en pequenos grupos sobre aspectos concretos da materia. Deste xeito desenvolve habilidades na argumentación escrita e oral, destrezas metodolóxicas e reflicte o alcance dos seus coñecementos.	60

Observacións avaliación

Fontes de información

Bibliografía básica	- Andreu, J. et al. (2003). Sociología de la discapacidad. Madrid: Revista del Ministerio de Trabajo y Asuntos Sociales 45, pp. 77-107. - Bowling, A. (1994). La medida de la salud: revisión de las escalas de medida en la calidad de vida. Barcelona: Masson - CERMI (2003). Discapacidad y exclusión social en la Unión Europea. Madrid: CERMI - Cokerman, W.C. (2002). Sociología de la medicina. Madrid: Prentice-Hall - Colectivo IOE (2004). Salud y estilos de vida en España. Madrid: Funcas - Fundación Paideia (1998). Discapacidad y sociedad. Madrid: Morata - Garcés Ferrer, J. (2002). La nueva sostenibilidad social. Bases teóricas del modelo sociosanitario. Barcelona: Ariel - Goffman, E. (1994). Internados: ensayos sobre la situación social de los enfermos mentales. Buenos Aires: Amorrortu - Martínez, L. et al. (2005). Exclusión social y discapacidad. Madrid: Universidad Pontificia de Comillas*Fundación Promi - Rodríguez Cebrero, G. y Codorníu, G. (2002). Modelos de atención sociosanitaria. Una aproximación a los costes de la dependencia. Madrid: Inersio - Ruiz Ortega, M. et al. (2003). Las múltiples dimensiones de la discapacidad. Madrid: Escuela Libre Editorial
Bibliografía complementaria	

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Materias que continúan o temario

Observacións

Para axudar a conseguir una contorna inmediata sustentable e cumprir o obxectivo estratéxico 9 do I Plan de Sustentabilidade Medio-ambiental Green Campus FCS, todos os traballos documentais que se realicen nesta materia serán entregados a través de Moodle, en formato dixital, sen necesidade de imprimilos. De realizarse en papel: - Non se empregarán plásticos. - Realizaranse impresións a dobre cara. - Empregarase papel reciclado. - Evitarase imprimir borradores.

(*)A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente de acordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías